

چندی پیش (۴ آبان امسال) تعدادی از کارشناسان سازمان حفاظت محیطزیست در تجمع اعتراض‌آمیزی نسبت به ضعف مدیریت در سازمان حفاظت محیطزیست و اینکه رئیس سازمان بیشتر به کارهای سیاسی می‌پردازد و مقوله محیطزیست در اولویت نیست و هفتم ایشان است ابراز نگرانی کردند(روزنامه‌های جام جم، همشهری، فرهیختگان، خراسان، خبرگزاری فارس و «وطن امروز» مورخ ۵ آبان ۹۴)، رسانه ملی نیز در برنامه پریننده ۲۰:۳۰ چهارم آبان گزارش اعتراض کارکنان سازمان را پخش کرد که رئیس سازمان حفاظت محیطزیست طی نامه‌ای به رئیس رسانه ملی نسبت به انتشار گزارش تصویری از اعتراض کارکنان آن سازمان بشدت اعتراض کرده و آن را مصداق «تحریک مردم علیه دولت» دانست (منبع شماره ۲۹).

اگرچه منتقدان اوضاع سازمان حفاظت محیطزیست را به روش‌های مختلف سساکت کرده‌اند ولی سوالات زیر در ذهن خوانندگان روزنامه‌ها و بینندگان تلویزیون همچنان بی‌پاسخ مانده است. از جمله اینکه چه عواملی کارکنان محیطزیست را برای تجمع اعتراضی تحریک کردند؟ (منبع شماره۲۶). مطلبی که در زیر می‌خوانید تحلیلی است بر آنچه گذشت و سعی می‌شود آذهان عمومی در این زمینه روشن شود. سوالاتی که در آذهان عمومی بی‌پاسخ مانده عبارت‌ند از:

۱- آیا نحوه مدیریت رئیس سازمان حفاظت محیطزیست پس از ۸ سال تجربه دوره اول، در این ۲ سال اخیر ضعیف بوده است؟
۲- آیا رئیس سازمان حفاظت محیطزیست بیشتر به مسائل سیاسی می‌پردازد تا به مسائل محیطزیست؟
۳- آیا مقوله محیطزیست آنطور که کارکنان معترض محیطزیست گفته‌اند اولویت ۲۷ رئیس سازمان است؟
۴- آیا فساد مدیریتی به گفته کارکنان معترض متوجه رئیس سازمان حفاظت محیطزیست است یا خیر؟
البته کارکنان معترض سازمان حفاظت محیطزیست زمانی که از رسیدگی مسؤولان سازمان به اعتراض خود ناامید شدند ناچار موارد تخلفات مورد نظرشان را در ۲۷ بند به کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی منعکس کردند(منبع شماره ۲۷). رئیس کمیسیون اصل نود آقای پورمختار اعلام کرد نامه کارکنان معترض سازمان حفاظت محیطزیست به دستمان رسیده و حتماً به تمام موارد اشاره شده در آن رسیدگی می‌شود.(منبع شماره ۲۵)

امر رسیدگی به سوال بند ۴ وظایف کمیسیون اصل ۹۰ است و اگر اراده‌ای در این باره وجود داشته باشد قطعاً رسیدگی می‌شود البته در نامه کارکنان معترض سازمان حفاظت محیطزیستست مواردی از فساد مدیریتی و مالی مرقوم شده است و احتمال دارد این موارد نیز توسط کمیسیون اصل نود مورد رسیدگی قرار گیرد. الف- تحلیل ضعف مدیریت ریاست سازمان حفاظت محیط زیست. ضعف مدیریت مقوله کیفی نیست تا هر کس به سلیقه خود آن را تفسیر یا تعبیر کند بلکه دارای شاخص‌هایی است که با آن سنجیده می‌شود. به‌عنوان مثال وقتی از تصادفات جاده‌ای صحبت می‌شود، ضعف و قوت مدیریت آن متکی به آمار تصادفات در زمان حال و مقایسه آن در سال‌های گذشته است. هر گونه بهبود روش مدیریتی یا ایجاد قوت در مدیریت باید منجر به کاهش تصادفات جاده‌ای شود و برعکس، هر گونه ضعف مدیریت در آن موجبات افزایش تصادفات جاده‌ای را سبب می‌شود. درباره مدیریت سازمان حفاظت محیطزیست باید گفت، از آنجایی که یک سازمان بین بخشی است، ضعف یا قوت مدیریت آن، مجموعه‌ای از عملکردهای بخش‌های مختلف کشوری است و سازمان حفاظت محیطزیست نمی‌تواند ضعف یا قوت خود را متناسب به ضعف و قوت بخش‌های اجرایی کشور بداند و مثل معروف توپ را در زمین دیگری انداختن درباره سازمان حفاظت محیطزیست صادق نیست. به همین علت است که سازمان‌های بین‌بخشی را به روش مدیریت استراتژیک باید مدیریت کرد (کتاب مدیریت و برنامه‌ریزی محیطزیست). بنابراین برای تحلیل ضعف و قوت مدیریت سازمان به عملکردهای موضوعی می‌پردازیم و قضاوت را برعهده خوانندگان این مسطور واگذار می‌کنیم.

■ **مدیریت تالاب‌ها و دریاچه‌ها**

طبق آمار سازمان حفاظت محیطزیست تعداد ۲۰۱ تالاب در کشور به ثبت رسیده و از بین آنها ۲۴ تالاب دارای اهمیت بین‌المللی است و در دبیرخانه کنوانسیون رامسر با ۲۲ عنوان به ثبت رسیده است. تابستان جاری رسانه‌های گروهی از قول کارشناسان خبره نوشتند ۱۰۰ تالاب کشور که در میان آنها تالاب‌های بین‌المللی نیز وجود دارند، در حال خشک شدن هستند (منبع شماره ۲۸) و دلیل آن را مدیریت نامحییع اعلام کردند. سازمان حفاظت محیطزیست درباره تالاب‌ها اختیارات قانونی وسیع دارد و هیچگونه بهانه کمبود قانون یا موانع قانونی مسموع نیست. براساس ماده ۱۶ قانون حفاظت و بهسازی محیطزیست(مصوب سال ۱۳۵۳ و اصلاحیه سال ۱۳۷۱) همه تالاب‌های متعلق به دولت در اختیار سازمان حفاظت محیطزیست است و این سازمان در بهره‌برداری از آنها قائم‌مقام قانونی است(کتاب مدیریت و برنامه‌ریزی محیط زیست). همچنین در بند «ب» ماده ۴ قانون ایمنی زیستی مصوب ۱۳۸۸ سازمان حفاظت محیطزیست مسؤول حفاظت از تالاب‌هاست. همچنین در ماده واحده طرح نجات و احیای دریاچه‌ها و تالاب‌های کشور (مصوب ۱۳۹۱) سازمان حفاظت محیطزیست مکلف است ظرف ۳ ماه فهرست تالاب‌ها و دریاچه‌هایی را که نیازمند حمایت و حفاظت هستند تهیه کرده و عملیات اجرایی حمایت‌های خود را حداکثر ظرف ۳ سال (یعنی تا پایان سال ۹۴) به نتیجه برساند بدون تردید ضعف مدیریت منجر به خشک شدن نیمی از تالاب‌ها و دریاچه‌های کشور شده است. بدیهی است مدیریت تالاب‌ها پیچیده بوده و با مدیریت ضعیف به هیچوجه نمی‌توان آن را تمشیت کرد. تالاب‌ها در معرض ورود انواع آلاینده‌های بیولوژیکی، شیمیایی و فیزیکی به وسیله مزارع کشاورزی، ورود فاضلاب‌های صنعتی، ورود فاضلاب‌های شهری، چه تصفیه شده و چه تصفیه نشده، رسوبات ناشی از فرسایش خاک یا لاینداست، اجزای طرح‌های توسعه‌ و زیربنایی نظیر راهسازی، صنایع پتروشیمی، خطوط انتقال نیرو، شکار و صید غیرمجاز، برداشت علوفه، برداشت آب برای مصارف مختلف و بیش از حد تسوان تجدیدپذیری تالاب. تغییر کاربری زمین برای امور کشاورزی، راهمایی گونه‌های غریبومی و مهاجم و بالاخره خشکسالی هستند. در بند ۲۲ نامه کارکنان معترض به کمیسیون اصل ۹۰ اشاره مختصری به موضوع ضعف مدیریت در تالاب‌های کشور به شرح زیر شده است:

۲۲- عدم کارایی پروژه‌های بین‌المللی با توجه به هزینه‌کرد بالا و ظهور چالش‌های زیست‌محیطی از جمله خشک شدن کلبه تالاب‌ها و از بین رفتن جنگل‌های زاگرس و وضعیت بحرانی دریاچه ارومیه.

اعتراضی کارکنان سازمان حفاظت محیط زیست به

تحلیلی بر اعتراض کارکنان سازمان حفاظت محیط زیست

■ دکتر ناصر محرم‌نژاد* ■

■ **آلودگی هوا**

۸ کلاشهر کشور در معرض آلودگی شدید هواست. طبق قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا، وظیفه جلوگیری از آلودگی هوا بویژه شهرهای در معرض آن، از وظایف قطعی سازمان محیطزیست به شمار می‌رود. در زمان دولت هفتم، برای مبارزه جدی با آلودگی روزافزون هوا، مطرح جامع کاهش آلودگی هوا با ۷ محور اجرایی به تصویب هیات دولت رسید ولی متأسفانه در مدت ۸ سال از اجرای ناقص آن در دولت‌های هفتم و هشتم، سازمان محیطزیست به‌رغم اینکه خود آن را پیشنه‌اند داده بود در عمل موفقیت چندانی کسب نکرد (منبع شماره ۲۲). در دولت بعدی این طرح جامع کنار گذاشته شد و طرح جامع جدید در سال ۱۳۹۰ با ۱۲ محور اجرایی برای کاهش آلودگی ۸ کلاشهر به‌نیادهای دولتی ابلاغ شد(منبع شماره ۶۰). در این زمان مشکل جدیدی به مشکلات آلودگی هوای کلاشهرها اضافه شد و آن پدیده ذرات معلق طبیعی با قطر کمتر از ۱۰ میکرون بود که به «پرزگرد» معروف شده است. هم‌اکنون ۱۶ شهر کشور که شامل چندین کلاشهر نیز می‌شود با پدیده پرزگرد دست به گریبان هستند. مسؤولان محیطزیست ابتدا منبع ریزگردها را کشورهای عراق، کویت و عربستان عنوان کردند، لیکن بعداً معلوم شد بیشترین منبع ایجاد ریزگرد در داخل کشور خودمان است که باید سازمان محیطزیست آن را مدیریت کند. به‌عنوان مثال گفته شده است ۲۵ درصد گرد و خاک در ایران فقط ناشی از خشک شدن تالاب جازموریان است (منبع شماره ۲). مثال دیگر اینکه استان گلستان جزو استان‌های دارای ریزگرد است(منبع شماره۶۲). مثال دیگر اینکه مدکل محیطزیست استان کرمان گفته است ۱۶ نقطه بحرانی تولید ریزگرد در استان کرمان وجود دارد (منبع شماره۶۱) بنابراین دیگر نمی‌توان برای مدیریت مقابله با ریزگرد صد درصد به دنبال کشورهای عراق، عربستان و کویت باشیم. رئیس دانشگاه محیطزیست می‌گوید: «ها با دست خود شرایط ایجاد و توسعه گرد و غبار را فراهم کردیم.» (منبع شماره۶۴) معاون محیطزیست‌انسانی نیز می‌گوید: «ریزگردها برای مردم ایران پیامدهای روانی و اجتماعی دارد.» (منبع شماره۳۵) این مطلب نیز در دهده موضوع آلودگی هوا از وظایف قطعی سازمان محیط زیست] به معض مهم‌تری تبدیل شده که باید دغدغه روزانه رئیس سازمان محیطزیست کشور باشد. در ابتدای کار دولت یازدهم رئیس سازمان حفاظت محیطزیست به شورای اسلامی شهر تهران رفت تا به سوالات اعضای شورا در حوزه محیطزیست پاسخ دهد. در این جلسه یکی از خانم‌های نماینده گفت ۲ فرزند ذوقلوی وی به علت آلودگی هوا دچار مشکل شده‌اند، حال باید چه کار کنیم؟ که ابتکار در پاسخ به این نماینده گفته بود «قدم عاجل فقط خروج از تهران است، نباید به مردم دروغ گفت!»(منبع شماره۱۶)

■ **حفاظت از جنگل‌ها**

مسؤولیت مدیریت جنگل‌ها و مراتع کشور مطابق قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع مصوب سال ۱۳۴۶ به سازمان جنگل‌ها و مراتع واگذار شده و در سال‌های اخیر نیز وظایف مربوط به آبخیزداری به آن مسؤولیت‌ها اضافه شد (کتاب مدیریت و برنامه‌ریزی محیطزیست). مطابق ماده ۲ قانون یادشده، حفظ، احیا، اصلاح، توسعه و بهره‌برداری از جنگل‌ها، مراتع و بیشه‌های طبیعی و اراضی جنگلی ملی شده متعلق به دولت برعهده این سازمان است. سازمان حفاظت محیطزیست درباره جنگل‌ها و مراتع، وظایف نظارتی دارد، مثلاً در بند ۲ ماده ۴ قانون حفاظت و بهسازی محیطزیست، وظیفه تحقیقات و بررسی درباره تخریب جنگل‌ها را دارد و هنگام تعیین مناطق چهار گانه در اراضی جنگلی باید از سازمان جنگل‌ها مجوز اخذ کند. اگر سازمان حفاظت محیطزیست در زمینه حفاظت از جنگل‌ها و بهره‌برداری خردمندانه از آن یک قدم جلوتر از سازمان جنگل‌ها قدم بردارد، اگر چه باعث درد ماندن از وظایف اصلی نظیر آلودگی هوا و آلودگی آب می‌شود ولی خوشحال‌کننده خواهد بود بنابراین وقتی می‌بینیم که رئیس سازمان محیطزیست به جای سازمان جنگل‌ها، پیگیری جدی برای واردات چوب به منظور جایگزینی آن با برداشت‌ها از جنگل طبیعی می‌کند امیدوار می‌شویم (منبع شماره ۲۹). البته برخی مسئولان نیز به فکر واردات چوب هستند که نه به خاطر

حفظ جنگل‌ها بلکه به خاطر مسائل دیگر است (منبع شماره۲۷).

همه کارشناسان معتقدند احداث سد سفارود در ۶ کیلومتری جنوب غربی روضانشهر صدها هکتار جنگل‌های منحصر به فرد هیرکانی را از بین خواهد برد. سازمان جنگل‌ها و مراتع با احداث سد سفارود موافقت نکرده و خواستار ارائه گزارش ارزیابی اثرات زیست‌محیطی شده است (منبع شماره۲۵) ولی سازمان حفاظت محیطزیست اعلام کرده چاره‌ای جز تایید سد سفارود با کمترین تخریب ندارد (منبع شماره۴۶). حتی نماینده سازمان جنگل‌ها را به جلسه کمیسیون ماده ۲ ارزیابی زیست‌محیطی دعوت هم نکردند. باید اضافه کنم ۷۰ انجمن زیست‌محیطی و تشکل مردمی در اعتراض به ساخت سد سفارود بیانیه دادند ولی سازمان محیطزیست که پیگیر واردات چوب برای حفظ جنگل است اعتنایی به دلسوزی نهادهای مردمی نکرد(منبع شماره۴۸).

■ **محیطزیست درای**

سازمان بنادر و دریانوردی به موجب قانون دریایی ایران مصوب سال ۱۳۴۳ و قانون حفاظت دریا و رودخانه‌های مرزی از آلودگی با مواد نفتی مصوب سال ۱۳۵۴، وظایف مستقیم در ارتباط با مدیریت محیطزیست دریایی و محیطزیست رودخانه‌های مرزی دارد و در نمودار سازمانی آن سازمان، «داره کل حفاظت دریایی» منظور شده است. سازمان حفاظت محیطزیست به‌رغم اینکه مطابق بند ۲ ماده ۶ قانون حفاظت و بهسازی محیطزیست فقط وظیفه انجام تحقیقات و بررسی‌های علمی درباره آکولوژی دریاها را دارد ولی توانسته است سیست معاونت محیطزیست دریایی با زیرمجموعه ۳ دفتر را در چارت سازمانی خود به مقامات ذی‌ربط بقبولاند. معاون محیطزیست دریایی سازمان حفاظت محیطزیست اعلام کرده آلودگی میکروبی دریای خزر به حدی است که ن‌تنها در آن نباید شنا کرد بلکه دست زدن به آب دریای خزر نیز خطرناک است(منبع شماره ۵۲). بدیهی است وقتی دریای خزر چنین آلودگی میکروبی بالایی داشته باشد، آذربای موجود در آن که بهترین انواع ماهیان خوراکی دریایی هستند نیز مبتلا به بیماری‌های میکروبی خواهند بود و مصرف خوراکی آنها خطرناک است(منبع شماره۵۲). آلودگی‌های میکروبی دریای خزر ناشی از ریزش مستقیم فاضلاب‌های شهری ساحلی و فاضلاب‌های کشاورزی است که مستقیماً یا از طریق رودخانه‌های منتهی به دریا وارد دریای خزر می‌شود. بنابراین رسیدگی به آلودگی رودخانه‌های شمال خاخور و رفع آن که طبق ماده ۴۶ قانون توزیع عادلانه آب از وظایف قطعی سازمان محیطزیست است باید در اولویت این سازمان باشد، لیکن چون اقدامی مشاهده نمی‌شود، سازمان بازرسی کل کشور به فکر رسیدگی به این موضوع افتاده است(منبع شماره۵۲). در خلیج‌فارس نیز وضعیت مشابهی وجود دارد و روزانه هزاران مترمکعب فاضلاب شهری شهرهای ساحلی به آب‌های خلیج‌فارس سرازیر می‌شود. در اعتراض به بی‌تفاوتی سازمان محیط زیست، در یک اقدام نمادین «کیانوش جهانبخش» عضو شورای شهر بندرعباس بدن خویش را در جریان مستقیم مسیر ورودی فاضلاب شهری به خلیج‌فارس قرار داد(منبع شماره ۴۱).

■ **تالاب‌هاون**

وقتی رئیس سازمان حفاظت محیطزیست در تاریخ ۲۰ فروردین ۹۴ در تهران به دیدار رئیس جمهور افغانستان شتافت، همه دوستداران محیطزیست شدند که موضوع دیدار، مربوط به نجات تالاب بین‌المللی هامون از بی‌آبی است. می‌دانید که کشور افغانستان در سال ۱۹۵۳ (۱۳۳۲) سد کجکی را در استان هلمند روی رودخانه هیرمند بست و در آن زمان قراردادی بین ایران و افغانستان درباره تامین حقیله تالاب هامون که از رود هیرمند تغذیه می‌کند منعقد شد. در زمان حکومت طالبان درچه سد کاملاً بسته شد و آب ورودی به تالاب هامون قطع شد. بعد از حکومت طالبان این وضعیت کم و بیش ادامه یافته است. وقتی خبر این دیدار منتشر شد همه در انتظار خبر نجات تالاب هامون بودند ولی وقتی به سایت پورتال سفارت افغانستان در تهران نگاه می‌کنیم می‌بینیم در این ملاقات هیچ صحبتی از تالاب هامون به

میان نیامده و ملاقات کاملاً سیاسی بوده است! (منبع شماره۵۸) نکته مهم و جالب اینکه نمایندگان مجلس شورای اسلامی به موضوع خشک شدن تالاب هامون حساسیت نشان داده و برای چاره‌جویی، آقای ظریف وزیر امور خارجه را جهت پاسخگویی به مجلس فرا خواندند(منبع شماره۴۳).

■ **واگذاری آشوراده**

آشوراده بخشی از تالاب میانکاله است. این تالاب در سال ۱۳۵۵ به‌عنوان یکی از اندوختگاه‌های زیست سپهر در ایران به تصویب سازمان بین‌المللی یونسکو رسیده است. لازم به یادآوری است تاکنون تعداد ۹ اندوختگاه زیست سپهر در کشورمان به ثبت رسیده است. این اندوختگاه‌ها به‌عنوان مطلوب‌ترین شکل حفاظت از تنوع زیستی، منابع ژنتیکی و اراضی طبیعی باید مورد توجه مدیریت محیطزیست کشورمان واقع شود(کتاب مدیریت و برنامه‌ریزی محیطزیست). همچنین تالاب میانکاله یکی از ۲۴ تالاب سایت رامسر است که در دبیر خانه کنوانسیون رامسر به ثبت رسیده است. بنابراین آشوراده از چند جهت اهمیت بین‌المللی دارد. از نظر ملی، پناهگاه حیات وحش میانکاله بهشهر مشتمل بر خلیج گرگان، جزیره آشوراده و شبه‌جزیره میانکاله یکی از مناطق چهار گانه کشور محسوب می‌شود. واگذاری جزیره آشوراده از سوی سازمان حفاظت محیطزیست به سازمان میراث فرهنگی و گردشگری آه از نهاد دوستداران محیطزیست برآورد. این واگذاری طی یک توافقنامه دوجانبه صورت گرفت و رئیس سازمان محیطزیست در پاسخ به انتقادها گفته است فقط ۱۰دصد جزیره واگذار شده و فعالیت سازمان میراث فرهنگی تحت نظر محیطزیست انجام خواهد شد و جای نگرانی نیست (منبع شماره ۶۶).

اگرچه رئیس سازمان محیطزیست سعی در عادی نشان دادن ماجرا دارد ولی مستندات منتشر شده و نقشه لکه‌گذاری شده نشان می‌دهد به هیچ‌وجه اینگونه نیست (منبع شماره۶۶). جالب است که مشاور علمی سازمان محیطزیست در مصاحبه با مهر عنوان می‌کند این واگذاری منجر به نابودی منطقه پراهمیت زیست‌محیطی میانکاله می‌شود(منبع شماره ۶۷) و همچنین ایسان در مصاحبه دیگری با خبر آنلاین می‌گوید جزیره آشوراده به گردشگری واگذار شد ما باختمیم. آشوراده از بین می‌رود(منبع شماره۲۴). ظاهراً مشاور محترم، واگذاری آشوراده را در یک بازی برد و باخت ۲ رئیس سازمان تصور کرده‌اند. وقتی اعتراض دوستداران محیطزیست به آسمان رسید و عده‌ای از رئیس سازمان محیطزیست شکایت کردند، سازمان بازرسی کل کشور دستور توقف واگذاری را صادر کرد(منبع شماره ۲).

■ **شورایعالی حفاظت محیطزیست**

با انحلال شورایعالی حفاظت محیطزیست در دولت نهم، با کمال تأسف از توانایی مدیریت محیطزیست کشور کاسته شد، زیرا مطابق ماده ۲ قانون حفاظت و بهسازی محیطزیست مصوب سال ۱۳۵۳، شورایعالی حفاظت محیطزیست چند نوع وظیفه به عهده دارد که مهم‌ترین آنها تعیین مناطق چهار گانه و تصویب حدود جغرافیایی این مناطق و تصویب ضوابط و استانداردهای زیست‌محیطی است(کتاب مدیریت و برنامه‌ریزی محیط زیست).

با شروع کار دولت یازدهم، در جلسه معارفه خانم دکتر ابتکار، ایشان اولین اقدام خود را احیای دوباره شورایعالی حفاظت محیطزیست و رسیدگی به وضعیت معیشتی کارکنان سازمان اعلام کرد (منبع شماره۶۵) ولی به گفته معاون اسبق سازمان محیط زیست، از شروع دولت یازدهم این شورایعالی یکی - دو بار بیشتر تشکیل نشده و عملاً تبدیل به ابزاری برای قانونی جلوه دادن بسیاری از تخلفات و واگذاری‌ها شده است(منبع شماره۴۴). ۴ عضو حقیقی شورایعالی که توسط رئیس سازمان محیطزیست معرفی می‌شوند اغلب از اوضاع سازمان بی‌خبر و فاقد دانش و تجربه محیط زیستی بوده و حتی بدنه کارشناسی سازمان آنها را نمی‌شناسند و نوعی یارگیری برای رئیس سازمان محسوب می‌شود(منبع شماره ۴۴). اما همان کمیسیون زیربنایی که ما به جایگزینی شدن آن به جای شورای عالی اعتراض داشتیم در طول ۷ سال وسعت و تعداد مناطق تحت مدیریت را به یک و نیم برابر افزایش داد. اصلاح ضوابط استقرار صنایع، آیین‌نامه ارزیابی اثرات زیست‌محیطی، آیین‌نامه پسماندهای کشاورزی،

آیین‌نامه پسماند پزشکی، برنامه کاهش آلودگی هوای اکلانشهر، مصوبه ممنوعیت استفاده از ازبست، آیین‌نامه آمادگی و مقابله با گردوغبار، مصوبه حدمجاز آلایندگی خروجی آگزوز خودروها و موتوسیکلت‌ها، مصوبه حدمجاز آلایندگی انواع خودروهای بنزینی، گازوئیلی و دوگانه‌سوز، استانداردهای هوای پاک، آیین‌نامه اجرایی جلوگیری از آلودگی صوتی، حد مجاز آلودگی صوتی، آیین‌نامه رفع آلودگی زیست‌محیطی فعالیت‌های نفتی، آیین‌نامه ورود، ساخت و فرمولاسیون کودهای شیمیایی، آیین‌نامه اجرایی حمل‌ونقل جاده‌ای مواد خطرناک و مصوبات متعدد دیگر حاصل استفاده سازمان محیطزیست از ظرفیت کمیسیون زیربنایی به جای شورایعالی محیط زیست بود (منبع شماره ۴۴).

■ **وضعیت معیشتی کارکنان سازمان حفاظت محیط زیست**

رئیس سازمان حفاظت محیطزیست در جلسه معارفه خود [۲۰ شهریور ۹۲] یکی از ۲ اولویت کاری خود را رسیدگی به وضعیت معیشتی کارکنان سازمان اعلام کرد (منبع شماره۶۵) ولی ظاهراً این اولویت فقط مصرف روز معارفه داشته تا کارکنان سازمان محیطزیست فرشته نجات خود را یافته باشند. اینکه کارکنان سازمان در تجمع اعتراض‌آمیز خود شعار می‌دهند «می‌خواهیم از خط مرگ به خط فقر برسیم» (منبع شماره۳۴) نشان می‌دهد فقدر بین ادعا و عمل فاصله وجود دارد. نکته عجیب اینکه کمیته رفاهی سازمان حفاظت محیطزیست در اطلاعیه خود هیچ اشاره‌ای به رفاه کارکنان سازمان نمی‌کند(منبع شماره ۴۰) بلکه با مضمون سیاسی چنین می‌نویسد: «برخی با سوءاستفاده از فضای امن نقادی و آزادی بیان در دولت یازدهم که منجر به تکلم بدون نکتت همگان در فضای آرام و به دور از شرایط امنیتی شده است. حضور خبرنگار صدا و سیما و رسانه‌های خاص مانند خبرگزاری فارس در تجمع صنفی امروز به رغم ممانعت نگهبانی مؤید آن است که اعتراضات مورد بحث، سازماندهی جدید علیه دولت یازدهم و تلاشی نو برای ایجاد بحران در فضای رسانه‌ای کشور است.» (منبع شماره ۴۰). رئیس سازمان محیطزیست که در جلسه معارفه خود رسیدگی به وضعیت معیشتی کارکنان خود را به‌عنوان اولویت کاری خود اعلام می‌کند در پاسخ به اعتراض وضعیت معیشتی کارکنان می‌گوید: «زراحت هستیید، سازمان را ترک کنید!» (منبع شماره ۲۰)

■ **مدیرت در سازمان حفاظت محیطزیست**

الف- اجرای قانون برنامه پنجم توسعه: قانون برنامه پنجم توسعه کشور از سال ۱۳۹۰ شروع و سال ۱۳۹۴ (اسمال) پایان می‌پذیرد بنابراین اجرای ۲/۵ سال آن در دولت هشتم و ۲/۵ سال آن در دولت یازدهم بوده است. مواد ۱۸۶ تا ۱۹۳ شامل ۸ ماده از قانون برنامه پنجم به موضوع محیطزیست اختصاص دارد(منبع شماره۴۷). امسال که آخرین سال اجرای این قانون است هنوز از اجرای مواد هشتگانه آن گزارشی توسط سازمان محیطزیست منتشر نشده ولی از شعارهای کارشناسان و کارکنان سازمان محیطزیست چنین برمی‌آید که پیشرفتی در اجرای قانون برنامه پنجم وجود نداشته به طوری که آنها می‌گویند «به داد محیطزیست برسید!»(منبع شماره۳۳).

ب- نظر نمایندگان مردم در مجلس شورای اسلامی: نمایندگان مردم در مجلس شورای اسلامی، نظرات خود را در یک‌ساله اخیر دوره ریاست سازمان حفاظت محیطزیست به شرح زیر بیان داشت‌اند:

۱- حجت‌الاسلام سیدناصر موسوی، نماینده مردم فلاورجان: محیطزیست جای پرداختن به مسائل سیاسی نیست(منبع شماره۶).

۲- سید مهدی هاشمی، نماینده مردم تهران و رئیس کمیسیون عمران مجلس: خانم ابتکار رفتار مدیریتی خود را اصلاح کند، غالب بودن وجهه سیاسی در مواضع رئیس محیطزیست مشهود است(منبع شماره۸).

۳- محمد پورمختار، نماینده مردم کبودآهنگ و بهار و رئیس کمیسیون اصل ۹۰ مجلس: رفتارها و رفت و آمدهای ابتکار از ابتدا رنگ و بوی سیاسی داشت(منبع شماره۹).

۴- عسکرن طلان نماینده مردم تهران: مجلس دغدغه‌های معترضان به خود محدودی سازمان محیطزیست را پیگیری می‌کند(منبع شماره ۱۰).

۵- ابراهیم آقامحمدی، نماینده مردم خرم آباد: ابتکار بیشتر به فعالیت‌های سیاسی علاقه‌مند است تا کار تخصصی. معاونت پارلمانی سازمان محیطزیست بی‌تعهدترین نهاد است(منبع شماره ۱۱).

۶- حبیب آقاچری، نماینده مردم بندر ماهشهر: نمایندگان مجلس از سازمان حفاظت محیطزیست تحقیق و تفحص می‌کنند(منبع شماره۱۲).

۷- سیدباقر حسینی، نماینده مردم زابل: گرفتاری‌های انتخاباتی خانم ابتکار وقتی برای پرداختن به محیطزیست نمی‌گذارد(منبع شماره۱۳).

۸- محمداسعیل سعیدی، نماینده مردم تبریز: خانم ابتکار فردی کم‌لاسیاسی است! رئیس‌جمهور از رئیس محیطزیست در پی‌های سیاسی استفاده کند(منبع شماره۱۴).

۹- حسین نجابت، نماینده مردم تهران: سیاسی‌کاری ابتکار به محیطزیست لطمه می‌زند. ابتکار از ابتدای دولت فعلی کاملاً سلیسی بود(منبع شماره۱۵).

۱۰- احمد آریایی‌نژاد، نماینده مردم ملایر و عضو کمیسیون بهداشتت مجلس: عملکرد سیاسی رئیس محیطزیست باعث سرخوردگی می‌شود. خانم ابتکار مباحث سیاسی را جای دیگر ببرد(منبع شماره۱۸).

۱۱- سیدشرف حسینی، نماینده مردم اهواز: خانم ابتکار اگر توان کارکردن ندارد!د استفاده(منبع شماره۱۹).

۱۲- مهرداد برنارش، نماینده مردم تهران و عضو هیات رئیسه مجلس: خانم ابتکار به فکر مأموریت‌های اصلی باشد(منبع شماره۱۶).

۱۳- بهرام بیرانوند، نماینده مردم بروجرد: عملکرد ابتکار سیاسی است و قابل دفاع نیست (منبع شماره۲۰).

۱۴- سیدامیرحسین قاضی‌زاده‌هاشمی، نماینده مردم مشهد: اظهار نظرهای ابتکار درباره آلودگی هوا، بنزین و پارازیت غیر کارشناسی است (منبع شماره۲۰).

۱۵- نادر قاضی‌پور، نماینده مردم ارومیه: خانم ابتکار محیطزیست را رها کرده و دنبال معرفی کاندیدا برای انتخابات مجلس است (منبع شماره۲۱).

۱۶- فاطمه هبر، عضو کمیسیون اصل ۹۰: تک‌نمزندگان به سوءمدیریت ابتکار است(منبع شماره ۲۱).